

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

РЕЗУЛЬТАТИ ОПИТУВАННЯ АСПІРАНТІВ

станом на 21.02.2020

Результати опитування аспірантів станом на 21.02.2020

Учасниками опитування стали 60 здобувачів вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня зі спеціальності 035 Філологія, галузі знань 03 Гуманітарні науки, Київського національного лінгвістичного університету, що навчаються за освітньо-науковою програмою «Філологія у вимірах сьогодення: мовознавство, літературознавство, перекладознавство».

Мета анкетування – виявлення уявлень аспірантів щодо індивідуальної освітньої траєкторії, задоволеності ними циклом загальних дисципліни, дисциплін зі спеціальності та дисциплін вільного вибору, формами та методами навчання, прозорості критеріїв оцінювання та рівня ознайомленості із стандартами академічної доброчесності, щодо оптимізації практичної підготовки аспірантів, залучення професіоналів-практиків до освітнього процесу, забезпеченості навчання в аспірантурі навчально-методичними матеріалами, інформаційними та матеріально-технічними ресурсами, щодо доступу аспірантів до програм міжнародної академічної мобільності тощо.

Анкету складено згідно з «Положенням про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти», затвердженим Наказом Міністерства освіти і науки України № 977 від 11 липня 2019 року; Методичними рекомендаціями для експертів Національного агентства щодо застосування Критеріїв оцінювання якості освітньої програми, затвердженими рішенням Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти, протокол № 9 від 29 серпня 2019 р.; Рекомендаціями для експертів Національного агентства стосовно акредитації освітніх програм третього рівня вищої освіти (додатком до «Методичних рекомендацій для експертів Національного агентства щодо застосування Критеріїв оцінювання якості освітньої програми»); Стандартами і рекомендаціями щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти, ухваленими на Міністерській конференції 14-15 травня 2015 р.

Значна частина вибірки (95%) зазначає **відсутність проблем при вступі до аспірантури, наявність чітких правил прийому до аспірантури, відсутність дискримінації, наявність актуальної інформації на сайті щодо вступу тощо.** 5% аспірантів зазначають, що на сайті завчасно не був представлений список тем для підготовки до вступного іспиту (за 2016 р.).

На запитання **«Чи задоволені Ви графіком навчального процесу? Чи вистачає часу на самостійну роботу?»** більшість респондентів – 61,7% – задоволені графіком навчального процесу, не задоволені – 23,3% аспірантів, не визначилися з відповіддю – 15%.

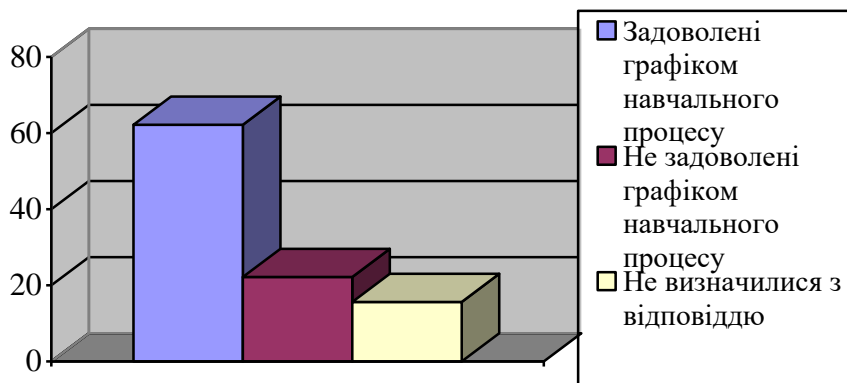

Рисунок 1. Задоволеність графіком навчального процесу

Більшість учасників опитування (75%) вважають, що **зміст освітніх компонентів відповідає сучасному стану наукових досягнень і практик у відповідній галузі досліджень.** При цьому частково задоволених змістом освітніх компонентів 20%, незадоволених – 1,7% аспірантів, не визначилися з відповіддю – 3,3%.

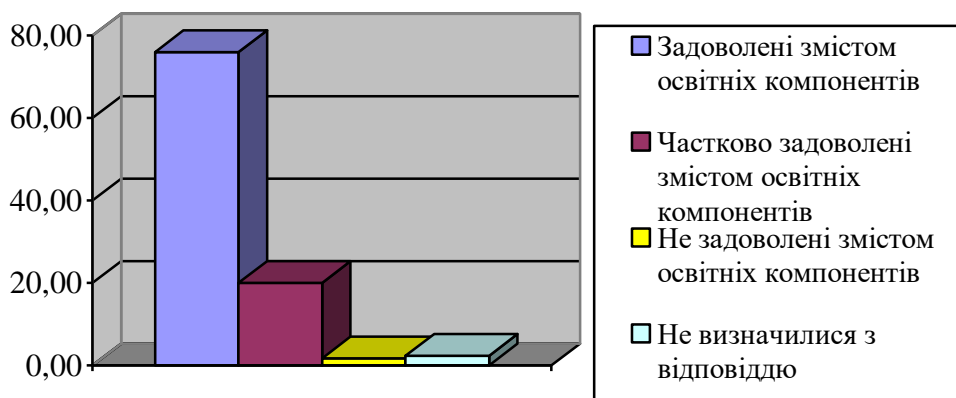

Рисунок 2. Задоволеність змістом освітніх компонентів, їх відповідності сучасному стану наукових досягнень і практик у відповідній галузі досліджень

На запитання «**Чи задоволені Ви формами та методами навчання і викладання?**» більшість респондентів – 86,7% – задоволені викладанням, не задоволені – 5% аспірантів, не визначилися з відповіддю – 8,3%. **Серед недоліків** аспіранти вбачають, що «потрібно більше часу відводити на практичні навички користування ІКТ», «менше формалізму (обов'язкові лекції із текстовими слайдами), більше дискусії командної роботи і діалогічних методів», «бракує часу на виконання домашніх завдань».

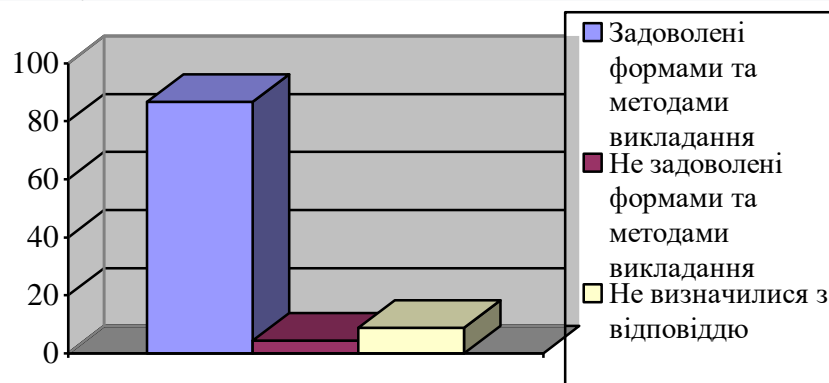

Рисунок 3. Задоволеність формами та методами навчання і викладання

На питання «**Чи відповідають загальні дисципліни та дисципліни зі спеціальності Вашим науковим інтересам, розвитку Вашого наукового світогляду?**» розподіл відповідей наступний: так – 86,7%, ні – 3,3%, важко сказати – 10%.

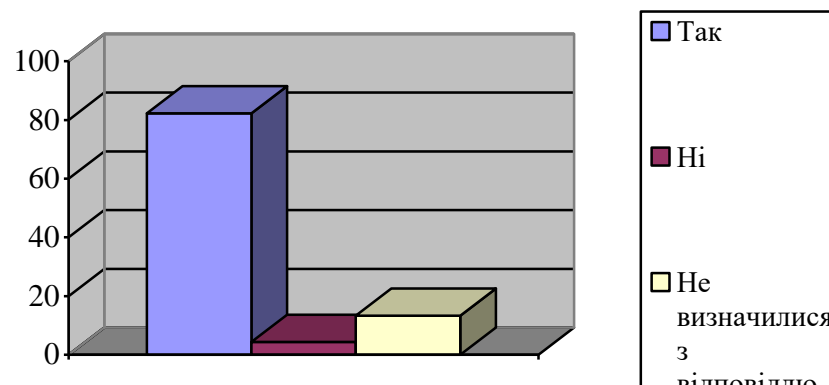

Рисунок 4. Відповідність загальних дисциплін та дисциплін зі спеціальності науковим інтересам аспірантів

На запитання про те, **чи мають респонденти можливість вибору навчальних дисциплін**, 98,3% відповіли позитивно, 1,7% вказують, що не мають такої можливості. При цьому **задоволені процедурою вибору навчальних дисциплін** (83,3%) респонденти зазначають, що процедура вільного вибору дає змогу обирати саме ті дисципліни, які є не лише цікавими, а й корисними. **Серед недоліків у цій процедурі аспіранти вбачають:** «недостатній вибір дисциплін», «штучне розтягнення дисциплін на 3 роки навчання, що унеможлиблює написання наукової роботи», «хотілось обрати більше дисциплін», «з 4 переліків можна було обрати лише по 1 курсу за вибором,

хотілося б просто мати можливість обрати будь-який курс за темою дисертації з усього переліку».

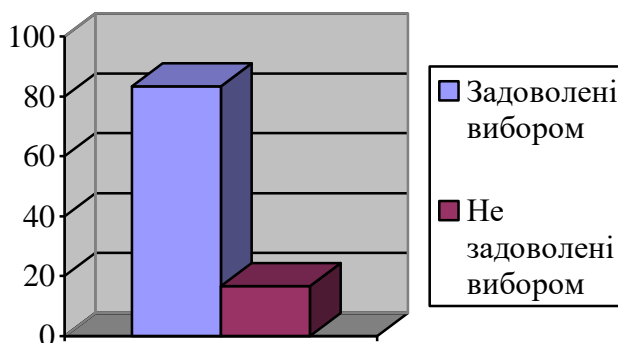

Рисунок 5. Задоволеність процедурою вибору навчальних дисциплін

На питання «**Чи зорієнтовані дисципліни за вибором аспіранта на Ваші наукові інтереси?**» 83,3% респондентів відповіли «так», не визначилися з відповіддю – 16,7%.

Чи забезпечує обрана Вами ОНП належний рівень англomовного академічного письма, достатній для комунікації в міжнародному науковому середовищі? (так – 95%, ні – 1,7%, важко відповісти – 3,3%).

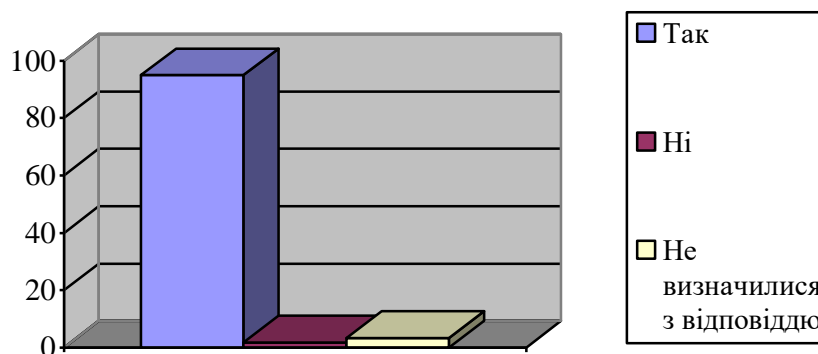

Рисунок 6. Належний рівень англomовного академічного письма, достатній для комунікації в міжнародному науковому середовищі

Чи забезпечують дисципліни повноцінну підготовку до дослідницької діяльності? (так – 90%, частково – 5%, ні, не забезпечують – 1,7%, важко відповісти – 3,3%).

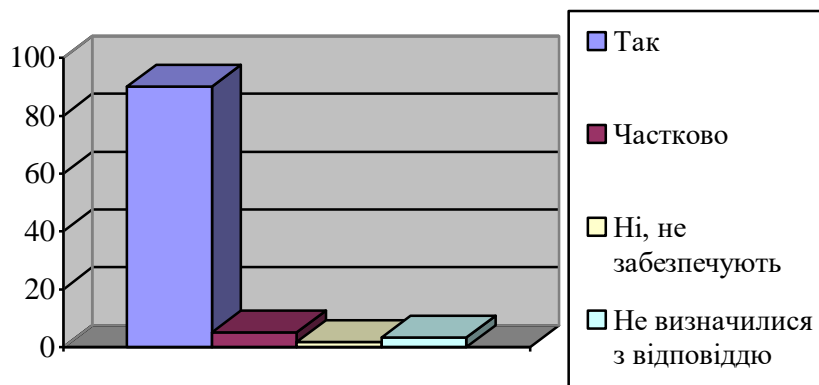

Рисунок 7. Забезпечення дисциплін повноцінною підготовкою аспірантів до дослідницької діяльності

На запитання **«Чи маєте Ви змогу ознайомитись зі світовими науковими здобутками у Вашій і суміжних галузях досліджень у процесі навчання в аспірантурі?»** більшість респондентів – 81,7% – мають таку можливість, не мають можливості – 5% аспірантів, не визначилися з відповіддю – 13,3%.

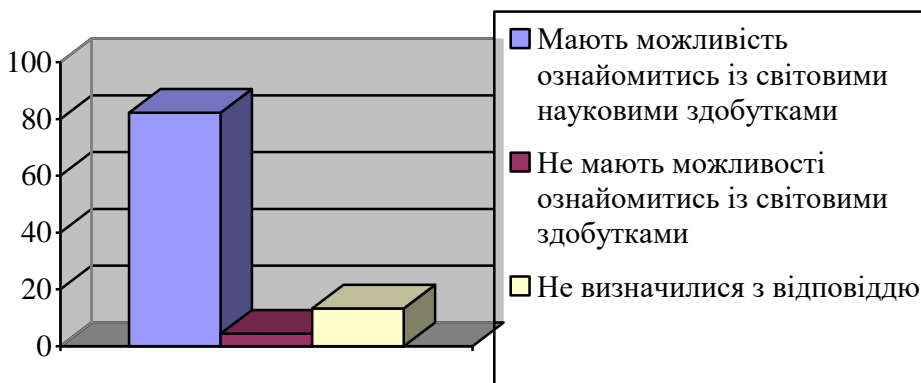

Рисунок 8. Можливість ознайомитись зі світовими науковими здобутками у відповідній і суміжних галузях досліджень у процесі навчання в аспірантурі

Чи забезпечують дисципліни повноцінну підготовку до викладацької діяльності? (так – 78,3%, частково – 15%, ні – 1,7%, важко відповісти – 5%. На запитання **«Як саме?»** респонденти відповіли: «широким обсягом теоретичної інформації з дисциплін та формуванням особистісних якостей необхідних для викладацької діяльності», «на прикладі викладання дисциплін», «теоретичні знання, практичні, методичний інструментарій від викладачів», «педагогічна практика надає досвід ведення практичних та теоретичних дисциплін», «розширення системи знань і наукового світогляду, запозичення методики викладання від викладачів, можливість практикувати власні навички викладення матеріалу», «дисципліни за вибором дають ґрунтовну теоретичну базу, якою має володіти кожен філолог», «маємо змогу набути знання щодо

новітніх наукових здобутків, переймаємо досвід знаних вчених», «дисципліни дозволяють перейняти методи та способи викладання досвідчених викладачів; обговорити/поділити ресурсами». Але були і такі відповіді: «я не викладач, не можу сказати; це мене не стосується», «оскільки моя спеціалізація не є педагогічною, важко відповісти», «частково дається методика та матеріал для викладацької діяльності».

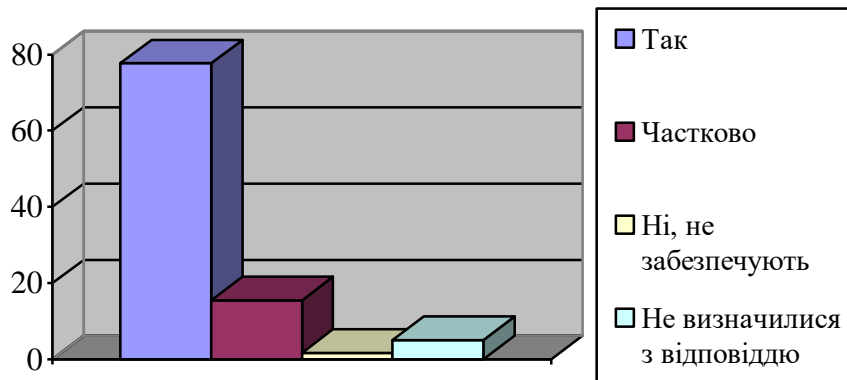

Рисунок 9. Забезпечення дисциплін повноцінною підготовкою аспірантів до викладацької діяльності

Відповіді значної частини вибірки (88,4%) свідчать **про задоволеність практичною підготовкою**. Респонденти відповіли, що Індивідуальний план роботи аспіранта передбачає практичну підготовку, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності. При цьому незадоволених практичною підготовкою 3,3% аспірантів, не визначилися з відповіддю – 8,3%.

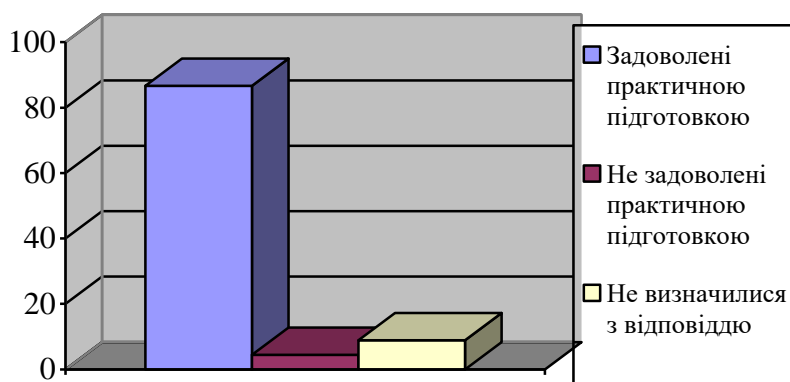

Рисунок 10. Задоволеність практичною підготовкою

96,7% респондентів визначають **високий рівень професіоналізму фахівців, що викладають дисципліни за навчальним планом освітньо-наукової програми**, не визначилися з відповіддю – 3,3%.

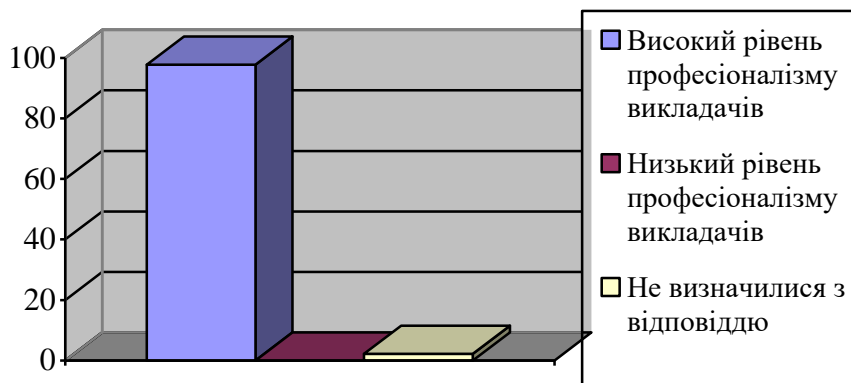

Рисунок 11. Уявлення аспірантів про рівень професіоналізму викладачів

Більшість учасників опитування (83,3%) вважають **форми контрольних заходів та критерії оцінювання знань** чіткими, зрозумілими, доцільними за часом, доступними та оприлюднюються заздалегідь. При цьому незадоволені формами контрольних заходів та критеріями оцінювання знань – 3,3% аспірантів, не визначилися з відповіддю – 13,4%.

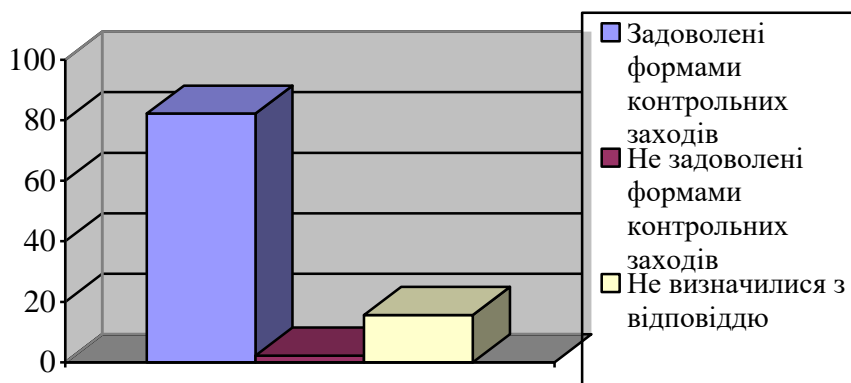

Рисунок 12. Задоволеність формами контрольних заходів та критеріями оцінювання

На запитання **«Чи траплялися випадки необ'єктивності або упередженості екзаменаторів?»** більшість респондентів – 93,3% – відповіли, що таких випадків не було, траплялися такі випадки – 1,7% аспірантів, не визначилися з відповіддю – 5%.

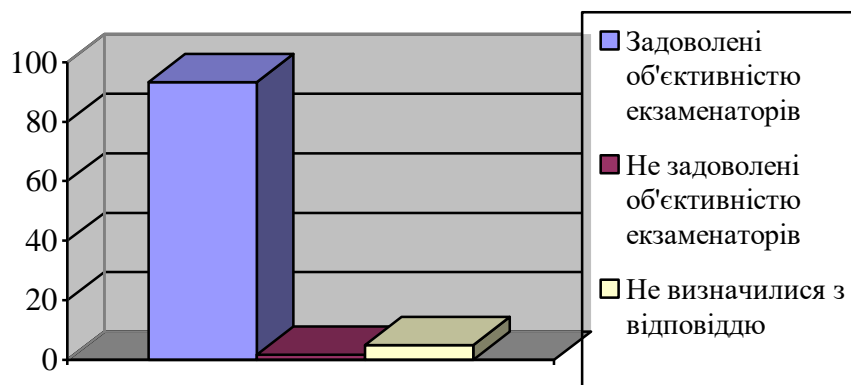

Рисунок 13. Задоволеність об'єктивністю екзаменаторів

На запитання **«Чи були у Вас випадки повторного проходження контрольних заходів?»** більшість респондентів – 96,7% – відповіли, що таких випадків не було, не визначилися з відповіддю – 3,3%.

На запитання **«У який спосіб надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання в межах окремих освітніх компонентів?»** більшість респондентів – 83,3% – відповіли, що у формі силабуса / освітньої програми, у формі MOODLE – 16,7%. При цьому аспіранти зазначили, що інформація також подається у формі робочої програми та сповіщенням електронною поштою.

Учасникам дослідження було задане запитання **«Які, на Вашу думку, сильні й слабкі сторони обраної форми інформування? Що в ній варто покращити?»**. Серед сильних сторін респонденти зазначили більшу інтерактивність, доступність, швидкість, зрозумілість, більшу спрямованість на практичні аспекти, «можливість ознайомитись з необхідною інформацією на сайті без процедури log-in», «інформування щодо актуальних вимог через e-mail», «інформування завжди вчасне та чітке», «застосування обидвох форм, що вважається оптимальним варіантом інформування». Можливою **слабкою стороною** є менша гнучкість подібної системи і «за робочою програмою краще навчатися». **Аспіранти заявили, що потрібно** «покращити он-лайн інформування, воно повинно бути чітким і зрозумілим, без зайвої інформації», «створити єдину систему університетської розсилки (як в університеті Гранади)», «було б добре, щоб всі могли перейти на єдиний спосіб. Хоча більшість викладачів максимально йдуть на контакт», «хотілося б ще більшої спрямованості на практичні аспекти, пов'язані з підготовкою дисертації».

Академічна доброчесність для аспірантів є особистісною мотивацією/переконанням. Респонденти здійснюють перевірку наукових праць (розділів дисертації, наукових статей тощо) за допомогою програм виявлення текстових та інших запозичень у доступних в Інтернеті базах та в університеті. **Аспіранти поінформовані** про таку можливість під час загальних зборів аспірантів, на засіданнях кафедри, під час проходження курсу Academic Writing.

На всіх етапах написання наукової роботи відбувається моніторинг дотримання академічної доброчесності.

В процесі здобуття вищої освіти ступеня «доктор філософії» аспіранти отримують соціальні навички: навички комунікації – 75%, здатність брати на себе відповідальність і працювати в критичних умовах – 78,3%, вміння управляти своїм часом – 83,3%, здатність логічно і системно мислити – 83,3%, розуміння важливості дедлайнів – 76,7%, креативність – 61,7%, лідерські навички – 28,3%, вміння полагоджувати конфлікти – 23,3%.

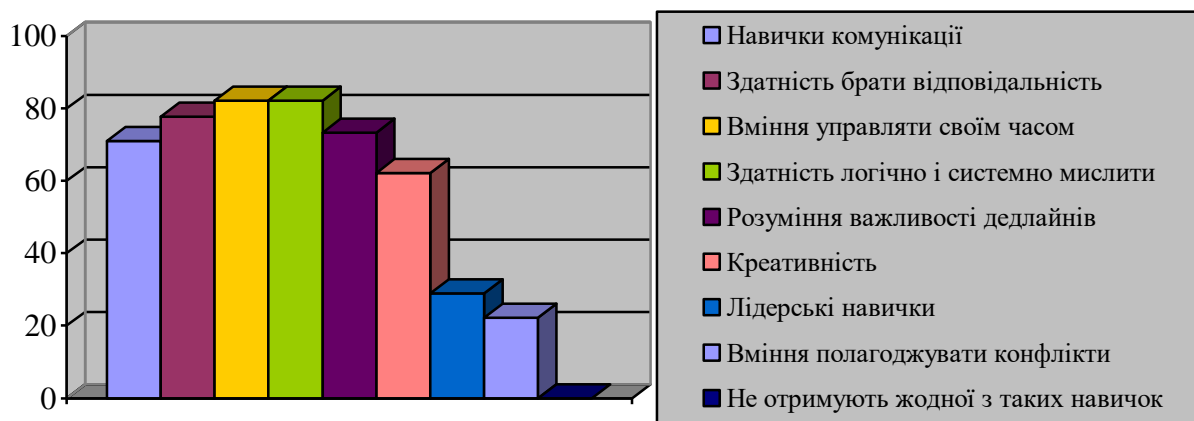

Рисунок 14. Соціальні навички аспірантів

На запитання «**Як надається Вам організаційна, інформаційна та консультативна підтримка з боку відділу аспірантури, викладачів та працівників інших підрозділів Університету?**» респонденти заявили, що регулярно і у повній мірі. Інформацію отримують від наукових керівників, кафедр, відділу науково-дослідної роботи та викладачів індивідуально, на зборах з аспірантами, у телефонному режимі та електронною поштою, через оприлюднення інформації на сайті. Аспіранти зазначають, що «усі завжди готові допомогти особисто або в телефонному режимі».

Більшість респондентів (90%) вважають достатньою **забезпеченість навчання в аспірантурі інформаційними та матеріально-технічними ресурсами (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичними матеріалами.** Не задоволені забезпеченістю навчання – 3,3% аспірантів, не визначилися з відповіддю – 6,7%.

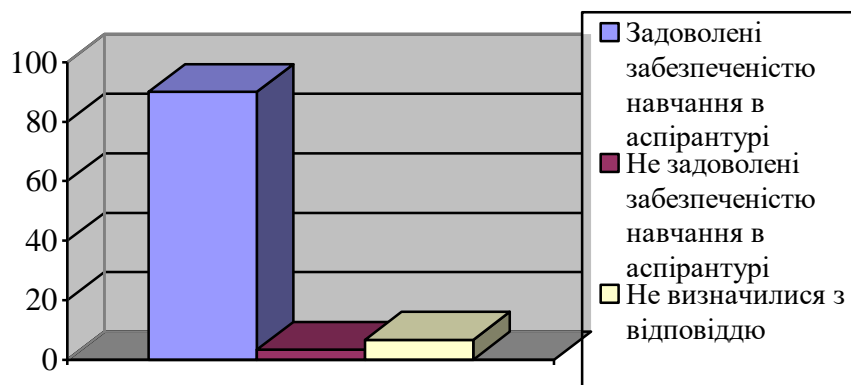

Рисунок 15. Задоволеність забезпеченістю навчання в аспірантурі навчально-методичними матеріалами, інформаційними та матеріально-технічними ресурсами (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо)

На запитання «Якими міжнародними інформаційними ресурсами Ви користуєтесь у процесі роботи над дисертаційним дослідженням?» респонденти відповіли: Web of Science, Scopus, Index Copernicus, Google Scholar, Research Gate, Jstor, Academia, Cairo, Google books, Sci-hub, Orcid, різні спеціалізовані інтернет-ресурси в області лінгвістичних досліджень, спеціалізовані інформаційні ресурси з дослідження китайської мови та дискурсивних досліджень. При цьому аспіранти зазначають, що доступ до ресурсів з IP університету є, але доступ до більшості ресурсів здійснюють з домашнього IP, так зручніше.

100% респондентів відповіли, що не опинялися у конфліктних ситуаціях, пов'язаних із сексуальними домаганнями під час навчання в аспірантурі, дискримінацією та корупцією.

На запитання «Чи відповідає Ваша наукова діяльність напрямові досліджень Вашого наукового керівника?» більшість респондентів – 98,3% – зазначили, що відповідає, не відповідає – 1,7%.

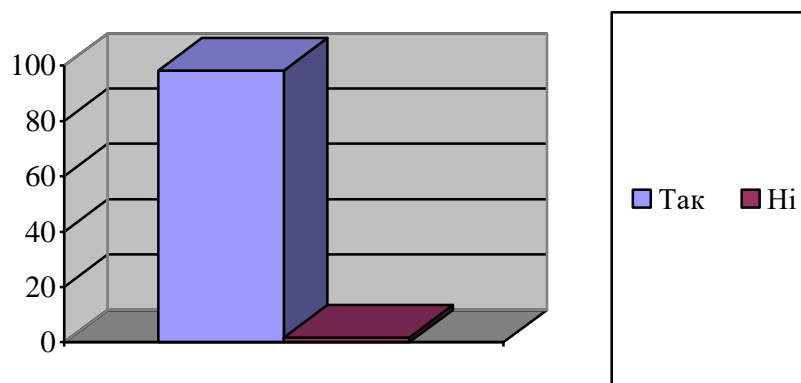

Рисунок 16. Відповідність наукової діяльності аспіранта напрямові досліджень наукового керівника

На запитання «**Чи забезпечує КНЛУ організаційні можливості (інформацією про наукові конференції та інші заходи) для проведення й апробації результатів Ваших наукових досліджень?**» більшість респондентів – 96,7% – відповіли, що забезпечує, не визначилися з відповіддю – 3,3%.

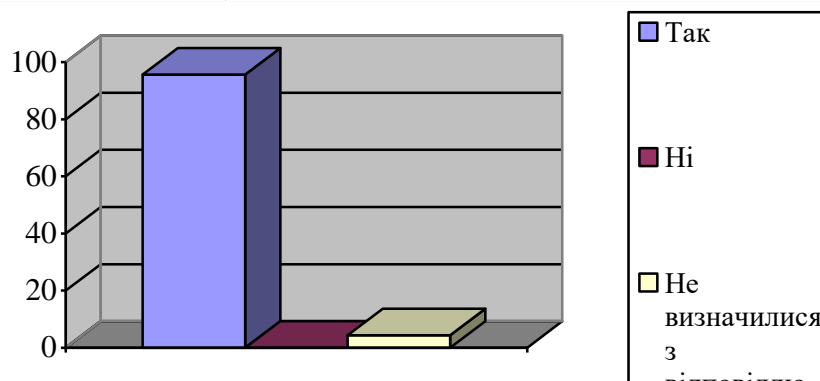

Рисунок 17. Забезпеченість інформацією про наукові конференції та інші заходи для проведення й апробації результатів наукових досліджень аспірантів

На запитання «**Чи були у Вас проблеми у проведенні й апробації результатів Ваших наукових досліджень?**» всі респонденти відповіли, що жодних проблем не було, з боку університету та наукового керівника надається підтримка, консультації, що допомагають у наукових пошуках та дослідженнях. Але була відповідь: «в різних номерах того самого фахового видання була опублікована повторно та сама стаття, замість поданої нової. Але проблему було вирішено позитивно, стаття була замінена на потрібну на мою вимогу, після чого я отримала макет оновленого журналу».

На запитання «**Чи залучені Ви до реалізації науково-дослідних тем кафедр під час освітньо-наукового процесу?**» більшість респондентів – 91,7% – залучені до реалізації науково-дослідних тем кафедр, не залучені – 3,3% аспірантів, не визначилися з відповіддю – 5%.

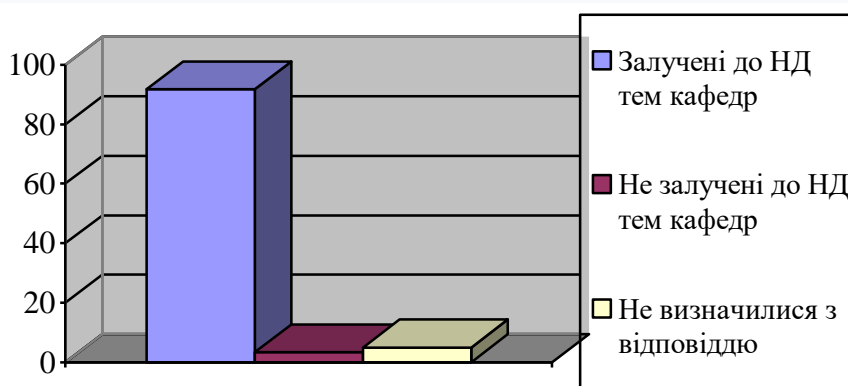

Рисунок 18. Залученість до реалізації науково-дослідних тем кафедр

Чи залучені Ви до укладання освітньо-наукової програми? Чи відбувалися з Вами обговорення її компонентів: освітнього та наукового? (так – 78,3%, ні – 3,3%, важко відповісти – 18,4%).

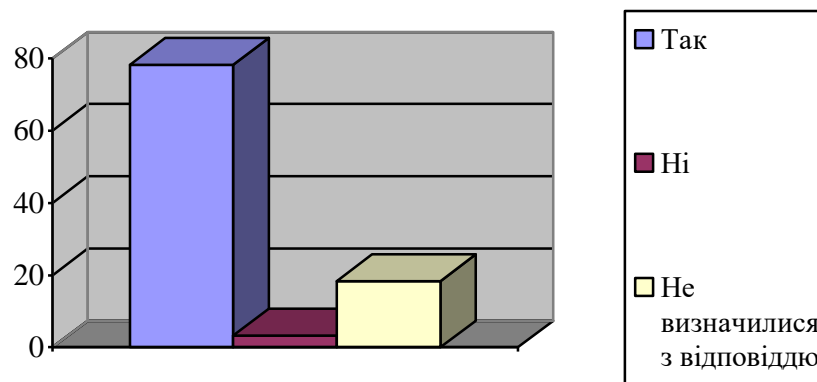

Рисунок 19. Залученість аспірантів до укладання освітньо-наукової програми

Більшість респондентів (83,3%) вважають, що їх **позиція береться до уваги під час оновлення ОНП**. Не враховуються інтереси аспірантів – 1,7%, не визначилися з відповіддю – 15%.

Респондентів залучали до програм міжнародної академічної мобільності, зокрема в рамках програми ЄС Erasmus+.

На запитання «**Чи інформують Вас щодо актуальних можливостей працевлаштування, співпраці з роботодавцями тощо?**» більшість респондентів – 61,7% – задоволені інформуванням, не задоволені інформуванням – 15% аспірантів, не визначилися з відповіддю – 23,3%.

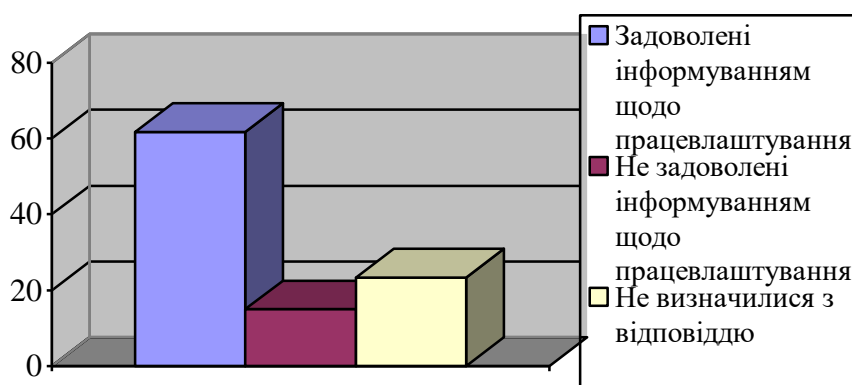

Рисунок 20. Задоволеність інформуванням щодо актуальних можливостей працевлаштування, співпраці з роботодавцями